Детска градина №91 „Слънчев кът“
Столична Община, р-н „Подуяне“
ул. „Поручик Георги Кюмюрджиев“ №25, ж.к. „Левски Г“, гр. София, 1836
телефон: +359 879 06 54 25; e-mail: info-2219888@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:

Таня Кечева
/Директор на ДГ № 91 „Слънчев кът“/

Заповед № РД14-1388-51/01.10.2026г.

МЕХАНИЗЪМ

ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО НАД ДЕЦА В ДЕТСКА ГРАДИНА №91 „СЛЪНЧЕВ КЪТ“

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Настоящият механизъм определя организацията, реда, отговорностите и конкретните действия за превенция, разпознаване, установяване, докладване и противодействие на проявите на насилие и тормоз над деца в Детска градина №91 „Слънчев кът“.

(2) Механизмът има за цел да гарантира сигурна, подкрепяща и приобщаваща образователна среда, в която се зачитат правата, достойнството, индивидуалните особености и потребностите на всяко дете.

(3) Разпоредбите се прилагат във всички сгради, филиали, помещения, дворове и площадки на детската градина, както и при организирани дейности извън територията ѝ.

Чл. 2. Настоящият механизъм се разработва и прилага в съответствие със:

1. Закона за предучилищното и училищното образование;
2. Закона за закрила на детето;
3. Закона за защита от домашното насилие, когато е приложим;
4. Наредбата за приобщаващото образование;
5. Конвенцията на ООН за правата на детето;

6. Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден от министъра на образованието и науката;
7. Етичния кодекс на общността в детската градина;
8. Правилника за дейността на ДГ №91 „Слънчев кът“;
9. Вътрешните правила и процедури за осигуряване на безопасна образователна среда.

Чл. 3. Основните принципи при прилагането на механизма са:

1. Зачитане и защита на най-добрия интерес на детето.
2. Нулева толерантност към всички форми на насилие, тормоз, унижение и дискриминация.
3. Равнопоставеност и недопускане на дискриминационно отношение.
4. Навременна реакция при установен риск.
5. Конфиденциалност и защита на личната информация.
6. Индивидуален подход, съобразен с възрастта, развитието и потребностите на детето.
7. Подкрепа както за пострадалото дете, така и за детето, проявило неприемливо поведение.
8. Активно взаимодействие между детската градина, родителите и компетентните институции.
9. Недопускане на повторна виктимизация и стигматизиране на участниците.
10. Проследяване на ефективността на предприетите мерки.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА МЕХАНИЗМА

Чл. 4. Основната цел е създаването и поддържането на образователна среда, която осигурява физическа, психическа и емоционална сигурност на всички деца.

Чл. 5. За постигането на тази цел се определят следните задачи:

1. Формиране на положителни взаимоотношения между децата и възрастните.
2. Развиване на умения за общуване, сътрудничество, емпатия и ненасилствено разрешаване на конфликти.
3. Ранно разпознаване на признаци за насилие, тормоз или пренебрегване.
4. Изграждане на ясен ред за подаване и разглеждане на сигнали.
5. Осигуряване на своевременна педагогическа, психологическа и институционална подкрепа.
6. Повишаване компетентностите на персонала за работа в конфликтни ситуации.
7. Повишаване информираността и ангажираността на родителите.
8. Предотвратяване на повторни прояви на насилие и тормоз.
9. Осъществяване на взаимодействие с органите за закрила на детето и други компетентни институции.

III. ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ФОРМИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

Чл. 6. (1) Насилие над дете е всяка форма на физическо, психическо, емоционално или сексуално посегателство, пренебрегване или друго поведение, което нарушава правата и застрашава здравето, развитието, достойнството или благополучието на детето.

(2) Насилието може да бъде осъществено от друго дете, родител, служител на институцията или външно лице.

Чл. 7. Тормозът представлява повтарящо се нежелано агресивно поведение, насочено към причиняване на физическа или психологическа вреда, често характеризиращо се с неравнопоставеност в силите или възможностите на участниците.

Чл. 8. Основните форми на насилие и тормоз са:

1. Физическо насилие – удряне, блъскане, ритане, щипане, дърпане, хапане, причиняване на болка и други физически посегателства.
2. Психическо и емоционално насилие – заплахи, унижаване, сплашване, системно отхвърляне, подигравки и действия, които причиняват страх или емоционален дискомфорт.
3. Вербално насилие – обиди, крясъци, заплашителни изрази, груби квалификации и унизителни обръщения.
4. Социално насилие – умишлена изолация, отхвърляне от групата, подбуждане на други деца към изключване или негативно отношение.
5. Сексуално насилие – сексуални действия, посегателства или въвличане на дете в сексуализирани дейности, несъответстващи на възрастта и развитието му.
6. Пренебрегване – системно или съществено неудовлетворяване на основните физически, емоционални, здравни и образователни потребности на детето.
7. Насилие в електронна среда – разпространяване на унизително, заплашително или друго увреждащо съдържание чрез електронни средства, включително когато засяга дете от детската градина.

Чл. 9. (1) При оценяване на поведението между деца се отчитат възрастовите характеристики, степента на развитие, наличието на специални образователни потребности, комуникативните умения и конкретните обстоятелства.

(2) Еднократните конфликти и проявите на импулсивно поведение не се определят автоматично като тормоз, но изискват педагогическа реакция, когато нарушават безопасността или правата на друго дете.

(3) При установяване на повтаряемост, целенасочено причиняване на вреда или повишен риск се предприемат допълнителни мерки за подкрепа и защита.

IV. ОРГАНИЗАЦИЯ И ОТГОВОРНОСТИ

Чл. 10. Директорът на ДГ №91 „Слънчев кът“:

1. Организира цялостното изпълнение на механизма.
2. Определя със заповед Координационен съвет за противодействие на тормоза и насилието.
3. Осигурява условия за превантивна работа и квалификация на персонала.
4. Приема и организира разглеждането на постъпилите сигнали.
5. Предприема незабавни действия при данни за риск за дете.
6. Осигурява взаимодействие с родители и компетентни институции.
7. Определя служителите с право на достъп до документацията по случаите.
8. Контролира изпълнението на предприетите мерки.
9. Организира периодичен анализ на ефективността на механизма.

Чл. 11. Заместник-директорът:

1. Подпомага директора при организацията и изпълнението на превантивните мерки.
2. Проследява прилагането на правилата в педагогическата практика.
3. Подпомага координацията между учителите, психолога и родителите.
4. Участва в анализирането на възникналите случаи.
5. Осъществява текущ контрол в рамките на възложените му правомощия.

Чл. 12. Педагогическите специалисти:

1. Осигуряват спокойна, безопасна и подкрепяща среда в групите.
2. Наблюдават взаимоотношенията между децата.
3. Реагират незабавно при прояви на насилие или агресия.
4. Уведомяват директора при установен риск или постъпил сигнал.
5. Провеждат педагогическа работа за формиране на социално-емоционални умения.
6. Сътрудничат с психолога и другите специалисти.
7. Поддържат конструктивна комуникация с родителите.
8. Изпълняват определените мерки и участват в проследяването на резултатите.

Чл. 13. Психологът:

1. Участва в ранното разпознаване на рисково поведение.
2. Извършва психологическа оценка в рамките на професионалната си компетентност и приложимите изисквания.
3. Оказва подкрепа на деца, преживели насилие или тормоз.
4. Работи с деца, проявяващи агресивно или друго рисково поведение.
5. Консултира педагогическите специалисти.
6. Подпомага родителите чрез консултации и насоки.
7. Участва в разработването на индивидуални мерки за подкрепа.
8. Проследява емоционалното състояние и адаптацията на децата.

Чл. 14. Непедагогическият персонал:

1. Спазва правилата за уважително отношение към децата.

2. Не допуска физическо наказание, унижение, заплахи или грубо отношение.
3. Реагира при наблюдавани рискови ситуации съобразно своите компетентности.
4. Уведомява незабавно учител или директора за възникнал инцидент.
5. Съдейства при осигуряване безопасността на децата.
6. Участва в предвидените инструктажи и обучения.

Чл. 15. Координационният съвет:

1. Подпомага планирането и изпълнението на институционалните мерки.
2. Изготвя предложение за годишни превантивни дейности.
3. Анализира обобщена информация за проявите на насилие и тормоз.
4. Предлага мерки за подобряване на образователната среда.
5. Подпомага организацията на обучения и информационни инициативи.
6. Изготвя годишен отчет за осъществените дейности.

Съставът и конкретните отговорности на Координационния съвет се определят със заповед на директора.

V. ПРЕВЕНЦИЯ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА

Чл. 16. Превенцията се осъществява чрез системни дейности на институционално ниво и на ниво група.

Чл. 17. На институционално ниво се организират:

1. Запознаване на всички служители с механизма.
2. Провеждане на начален и периодичен инструктаж.
3. Включване на теми за превенция на насилието във вътрешноинституционалната квалификация.
4. Анализ на рискови ситуации и места.
5. Подобряване на организацията за наблюдение и контрол на децата.
6. Тематични родителски срещи и информационни инициативи.
7. Сътрудничество с институции и специалисти в областта на детското развитие и закрилата.

Чл. 18. На ниво група учителите:

1. Изграждат правила за позитивно общуване, съобразени с възрастта на децата.
2. Организират игри и ситуации за разпознаване и изразяване на емоции.
3. Развиват умения за сътрудничество и разрешаване на конфликти.
4. Насърчават взаимопомощта и приемането на различията.
5. Прилагат позитивни методи за управление на поведението.
6. Наблюдават и анализират отношенията между децата.
7. Работят индивидуално с деца, при които се наблюдават трудности в общуването.

Чл. 19. Не се допуска използването на физически наказания, заплахи, обиди, унизителни оценки, изолиране като наказание или други действия, които накърняват достойнството на детето.

VI. РАЗПОЗНАВАНЕ НА ПРИЗНАЦИ ЗА НАСИЛИЕ

Чл. 20. Признаци, които могат да насочат към наличие на насилие или тормоз, са:

1. Необясними наранявания или чести физически оплаквания.
2. Внезапни промени в поведението.
3. Страх, тревожност, плачливост или затваряне в себе си.
4. Нежелание за посещаване на детската градина.
5. Избягване на определени деца или възрастни.
6. Прояви на необичайна агресивност.
7. Нарушения в съня, храненето или други регресивни прояви, съобщени от родителите или наблюдавани в институцията.
8. Системно социално изолиране.
9. Поведение, което може да насочва към преживяна травма или сериозен емоционален дискомфорт.

Чл. 21. (1) Наличието на един или повече от посочените признаци не доказва само по себе си насилие, но изисква внимателно наблюдение и професионална преценка.

(2) При съмнение служителят уведомява директора и предприема необходимите действия за защита на детето.

(3) Не се допуска детето да бъде подлагано на внушаващи въпроси, многократни разпити или действия, които биха могли да задълбочат преживяването му.

VII. ПРОЦЕДУРА ПРИ СЪМНЕНИЕ ИЛИ СИГНАЛ ЗА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

Чл. 22. (1) Сигнал за насилие или тормоз може да бъде подаден от:

1. Дете;
2. Родител или законен представител;
3. Педагогически специалист;
4. Служител на детската градина;
5. Външно лице;
6. Представител на институция.

(2) Сигналите могат да бъдат устни, писмени или постъпили по електронен път.

(3) Всеки служител, получил информация за възможно насилие над дете, е длъжен да реагира своевременно, да предприеме необходимите мерки за непосредствена безопасност и да уведоми директора.

(4) Анонимните сигнали, съдържащи конкретна информация за възможен риск за дете, също се разглеждат.

Чл. 23. При установяване на непосредствен риск за здравето или безопасността на дете служителят:

1. Незабавно прекратява опасната ситуация, ако това може да бъде направено безопасно.
2. Осигурява защита и спокойна среда за пострадалото дете.
3. Разделя участниците в конфликта, без да използва унизителни или наказателни методи.
4. При необходимост търси съдействие от медицинско лице.
5. При спешно състояние подава сигнал на телефон 112.
6. Уведомява директора или определения заместващ служител.
7. Описва фактите и предприетите действия.

Чл. 24. (1) При данни, че дете се нуждае от закрила, се изпълнява задължението за незабавно уведомяване на дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи съгласно чл. 7 от Закона за закрила на детето.

(2) Уведомяването на директора не освобождава служителя от законовото задължение по ал. 1.

(3) Провеждането на вътрешна проверка не е основание за забавяне на сигнала до компетентен орган.

(4) При опасения, че уведомяването на родител може да застраши детето или да затрудни действията по закрила, редът за информиране се съгласува с компетентния орган.

Чл. 25. При получаване на сигнал директорът:

1. Организира първоначална оценка на ситуацията.
2. Осигурява защита на детето.
3. Определя необходимостта от незабавно външно сигнализиране.
4. Възлага събиране на относимата информация в рамките на компетентността на институцията.
5. Преценява необходимостта от психологическа и друга подкрепа.
6. Организира уведомяване на родителите при спазване интереса на детето.
7. Определя отговорни лица за изпълнение и проследяване на мерките.

Чл. 26. (1) При необходимост директорът определя комисия за вътрешно изясняване на обстоятелствата.

(2) Комисията може да включва заместник-директор, психолог, педагогически специалист и други служители, които нямат конфликт на интереси.

(3) Комисията:

1. Събира сведения от служители и други относими източници.
2. Документира установените факти.
3. Анализира условията, довели до инцидента.
4. Предлага мерки за защита и подкрепа.
5. Изготвя протокол и го предоставя на директора.

(4) Вътрешната проверка се приключва по възможност до 7 работни дни, като при необходимост срокът може да бъде удължен с мотивирано решение на директора.

(5) Посоченият срок е вътрешноорганизационен и не се прилага за отлагане на незабавните защитни действия и задължителното уведомяване на компетентните органи.

(6) Комисията не извършва действия, присъщи на разследващи органи, и не заменя процедурите по закрила на детето.

VIII. НИВА НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ И СЪОТВЕТНИ ДЕЙСТВИЯ

Чл. 27. (1) Реакцията при установени прояви на насилие и тормоз се определя според тежестта, повторяемостта и риска за детето.

(2) За целите на организацията се разграничават три нива на интервенция, съобразени с националния механизъм за противодействие на тормоза и насилието.

Чл. 28. Първо ниво – нарушаване на правилата и нискорискови прояви.

(1) Включва отделни прояви на неприемливо поведение, които не водят до сериозни последици и не показват признаци на системен тормоз.

(2) Предприемат се следните действия:

1. Незабавна педагогическа намеса.
2. Разговор с участващите деца, съобразен с възрастта им.
3. Изясняване на правилата за безопасно общуване.
4. Подкрепа за детето, което е пострадало.
5. Подходящи дейности за развитие на социални умения.
6. Уведомяване на родителите според конкретния случай.
7. Проследяване на поведението.

(3) Ситуацията се документира съобразно нейния характер и вътрешния ред на детската градина.

Чл. 29. Второ ниво – повтарящи се прояви на насилие или тормоз.

(1) Включва повторяеми действия, системно нарушаване на правилата или ситуации с повишен риск за физическото и емоционалното благополучие на детето.

(2) Предприемат се:

1. Незабавно уведомяване на директора.
2. Документиране на случая.
3. Включване на психолога.
4. Срещи с родителите на участващите деца.
5. Изготвяне на индивидуални мерки за подкрепа.
6. Определяне на отговорни лица и срокове.
7. Засилено наблюдение и последваща оценка.
8. Преценка за необходимостта от уведомяване на компетентен орган, като при данни за нужда от закрила уведомяването е незабавно и задължително.

Чл. 30. Трето ниво – тежко насилие и ситуации с висок риск.

(1) Включва действия, които застрашават или могат сериозно да застрашат здравето, живота, сигурността и достойнството на детето.

(2) Предприемат се:

1. Незабавно прекратяване на опасната ситуация.
2. Осигуряване на медицинска помощ при необходимост.
3. Уведомяване на телефон 112 при спешност.
4. Незабавно сигнализиране на компетентен орган по закрила на детето.
5. Уведомяване на директора.
6. Осигуряване на психологическа подкрепа.
7. Предприемане на мерки за предотвратяване на повторно насилие.
8. Съдействие на компетентните институции.
9. Документиране и проследяване на случая.

(3) При случаи на тежко насилие не се провеждат принудителни срещи за помирение, нито се изисква пострадалото дете да приема извинения или да участва в съвместни дейности с лице, от което се страхува.

Чл. 31. Във всички случаи водещи са конкретната оценка на риска и най-добрият интерес на детето. Еднократен инцидент с висока тежест не може да бъде разглеждан като нискорисков само поради липса на повторяемост.

IX. СПЕЦИФИЧНИ ДЕЙСТВИЯ ПРИ НАСИЛИЕ ОТ ВЪЗРАСТЕН

Чл. 32. (1) При сигнал за насилие от служител на детската градина директорът предприема незабавни мерки за гарантиране безопасността на детето.

(2) В зависимост от обстоятелствата директорът:

1. Осигурява защита на детето от повторен контакт, когато съществува риск.
2. Уведомява компетентните органи при данни за необходимост от закрила.
3. Организира проверка в рамките на работодателските си правомощия.
4. Събира писмени сведения и документира относимите факти.
5. Предприема необходимите организационни мерки.
6. При установени основания прилага разпоредбите на трудовото законодателство.
7. Осигурява психологическа подкрепа на детето.

(3) Не се допуска служител, срещу когото е подаден сигнал, да оказва натиск върху детето, родителите или други служители с цел промяна или оттегляне на информация.

Чл. 33. При сигнал за насилие от родител, законен представител или друго външно лице се предприемат мерки за защита на детето, като се уведомяват компетентните институции съобразно установения риск.

Чл. 34. При данни за домашно насилие или пренебрегване персоналът не предприема самостоятелно разследване, а документира наблюдаваните факти и сигнализира съответните органи по закрила.

X. МЕРКИ ЗА ПОДКРЕПА И ПОСЛЕДВАЩА РАБОТА

Чл. 35. Мерките за подкрепа се определят индивидуално, като се отчитат възрастта, потребностите и емоционалното състояние на детето.

Чл. 36. По отношение на пострадалото дете могат да бъдат предприети:

1. Индивидуална психологическа подкрепа.
2. Осигуряване на сигурна и спокойна среда.
3. Подкрепа от учителите в ежедневните дейности.
4. Засилено наблюдение на отношенията в групата.
5. Консултиране на родителите.
6. Насочване към външни специалисти при необходимост.
7. Проследяване на адаптацията и емоционалното състояние.

Чл. 37. По отношение на дете, проявило агресивно или насилствено поведение, се прилагат:

1. Индивидуална педагогическа работа.
2. Психологическа подкрепа.

3. Работа за разпознаване и управление на емоциите.
4. Формиране на умения за ненасилствено общуване.
5. Сътрудничество с родителите.
6. Разработване на конкретни поведенчески и подкрепящи мерки.
7. Проследяване на развитието и поведението.

Чл. 38. (1) При необходимост се изготвя индивидуален план за подкрепа и проследяване на случая.

(2) Планът съдържа:

1. Описание на установения проблем.
2. Цели на подкрепата.
3. Конкретни дейности и мерки.
4. Отговорни лица.
5. Срокове за изпълнение.
6. Индикатори за оценка на резултатите.

(3) Изпълнението на плана се проследява периодично, а мерките се актуализират при необходимост.

(4) Когато са налице основания за предоставяне на подкрепа за личностно развитие по реда на Наредбата за приобщаващото образование, се прилагат съответните процедури.

XI. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С РОДИТЕЛИТЕ

Чл. 39. Родителите са партньори на детската градина при изграждането на безопасна и подкрепяща среда.

Чл. 40. При възникване на случай на насилие или тормоз:

1. Родителите на засегнатите деца се уведомяват своевременно, освен когато това би застрашило закрилата на детето.
2. Организират се индивидуални срещи при необходимост.
3. Предоставя се информация за мерките, които засягат собственото им дете.
4. Родителите се насърчават да участват в дейностите за подкрепа.
5. Не се допуска предоставяне на лични данни за други деца и техните семейства извън законово допустимото.
6. При необходимост се осигурява съдействие от психолог или външен специалист.

Чл. 41. (1) При конфликт между родители във връзка с поведението на децата детската градина организира комуникацията по начин, който не допуска ескалация и публично противопоставяне.

(2) Не се допуска обсъждане на конкретни деца и семейства пред други родители или разпространяване на информация, която може да доведе до стигматизация.

XII. ДОКУМЕНТИРАНЕ И СЪХРАНЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА

Чл. 42. (1) В детската градина се води регистър/дневник на случаите на насилие и тормоз, подлежащи на документиране съобразно националния механизъм и вътрешната процедура.

(2) Регистърът съдържа:

1. Пореден номер.
2. Дата на постъпване на сигнала или установяване на случая.
3. Начин на получаване на информацията.
4. Кратко описание на случая.
5. Определено ниво на интервенция.
6. Предприети незабавни действия.
7. Уведомени институции, когато е приложимо.
8. Предприети мерки.
9. Отговорни лица.
10. Дата на последващо проследяване.
11. Резултат и статус на случая.

Чл. 43. Документацията може да включва:

1. Писмен сигнал или протокол за устен сигнал.
2. Докладна записка от служител.
3. Протокол от вътрешно изясняване на обстоятелствата.
4. Протоколи от срещи с родители.
5. Документи за уведомяване на компетентни институции.
6. План за подкрепа, когато е приложим.
7. Документи за последващо проследяване.

Чл. 44. (1) Документацията се съхранява при ограничен достъп, съгласно изискванията за защита на личните данни и вътрешните правила на институцията.

(2) Информация се предоставя само на лица и органи, които имат законово основание да я получат.

(3) Сроковете за съхранение се определят съобразно приложимата нормативна уредба и утвърдените правила за документооборота.

XIII. МЕЖДУИНСТИТУЦИОНАЛНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Чл. 45. При необходимост ДГ №91 „Слънчев кът“ осъществява взаимодействие със:

1. Дирекция „Социално подпомагане“ и съответния отдел „Закрила на детето“.
2. Държавната агенция за закрила на детето.
3. Органите на Министерството на вътрешните работи.
4. Регионалното управление на образованието – София-град.
5. Столична община и район „Подуяне“ в рамките на тяхната компетентност.
6. Здравни и социални услуги.
7. Други компетентни институции и специалисти.

Чл. 46. (1) При случаи на насилие над дете детската градина съдейства на органите за закрила и предоставя необходимата информация в рамките на закона.

(2) При включване на мултидисциплинарен екип по реда на Закона за закрила на детето определеният представител на детската градина участва в съгласуването и изпълнението на мерките, които са от компетентността на институцията.

(3) Взаимодействието се осъществява при спазване на конфиденциалността и най-добрия интерес на детето.

XIV. КОНТРОЛ, МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Чл. 47. Контролът по изпълнение на настоящия механизъм се осъществява от директора на ДГ №91 „Слънчев кът“.

Чл. 48. Заместник-директорът и Координационният съвет подпомагат контрола чрез:

1. Наблюдение на прилагането на превантивните мерки.
2. Анализ на регистрираните случаи.
3. Проследяване на изпълнението на индивидуалните мерки.
4. Установяване на повтарящи се рискови ситуации.
5. Предлагане на допълнителни обучения и организационни решения.
6. Подготовка на обобщена информация за резултатите.

Чл. 49. (1) Най-малко веднъж годишно Координационният съвет извършва анализ на дейностите по превенция и противодействие на тормоза и насилието.

(2) Анализът включва:

1. Изпълнени превантивни дейности.
2. Проведени обучения и инструктажи.
3. Обобщена информация за регистрираните случаи.
4. Оценка на ефективността на предприетите мерки.
5. Установени трудности.
6. Предложения за подобряване на институционалната политика.